

A decorative border with intricate floral and scrollwork patterns in black, framing the central text. The border consists of four corner pieces and four side pieces, all connected by thin lines.

# Annabi Yuunusu Kitaabe

# Annabi Yuunusu Kitaabe

Livre du prophète Jonas, en langue soninké  
© Équipe de Traduction Soninké 2007

# Ramuuriye

Maana be ga annabi Yuunusu xibaaren yillanden ɗa sooninkanxannen ɗa, ken ni ya safandaanan ga da xibaare be saf'i xannen ɗa (abaraaninxanne), a ya ga ni kitaabin saaxaman ɗa, na ken xibaari baananne safa sooninkanxannen ɗa soonikon sefe moxon ɗa, i gaa katt'a faamunu jewoye yi moxo be. Ken ɗa, yillandaanon da xibaare ke xara kitaabi yillanto tananu ya yi gilli abaraaninxannen ɗa xo: a tubabunxanne, a banbaranxanne, a fulanxanne, a julanxanne, a angelenxanne, kuud'i nan danqanaaxu ti xibaare ke faamuyen ɗa.

Axa ga na sigiri buccinnen <sup>(a)</sup> wori renxotte be kanma, ken wure ni t'a fatanpanciyen wa kiteene kaaran wureedun ɗa.

Yillande ke noxon ɗa, axa wa safanyinmun walla gorobi gillu filli naxa [ ]. Axa n'a tu t'i nta kitaabi saaxaman noxon ɗa.

O w'a muurunu safandaanon do xaraɗaanon su maxa, i n'o deema ti ke kitaabe koroosinden ɗa, i be ga na kontoye wori m'an ga na jiidiye xa wori, an n'o tuyindi t'a yi, baawo Alla baane ya tinmanten ni.

Sooninkanxannen yillandaanon sappa  
(Equipe de Traduction Soninké)

B.P. 345, Kayes, Mali  
ets@asawan.org

# Roraqe

Yuunusu kitaaben ni xo masayilan ya, ken ga ni na xiisan riiti kuudo na haqilun faamundi. Annabinyinme yogo ya xiisanu ni, aken do kuttun ga da me sooxi. Alla d'a jaamar'a n daga Niniwe yi, na gongondi xoto ro deben taaxanon torun ja. Ken koota, Niniwe ni Asiri toorideben ya yi, ken ni saado Isa gaa bangeene kamo jeri siine. Asirinko d'i fankan xenundi kinbakkan xabiila roxon su kanma. Alla kitaaben ja, Niniwe fankan ja fanka buren ya yi, a do geremejigaaxu (ken deliilun faayi Nahuumu kitaaben ja). Non dagayen ma mini Yuunusu yi. A wuru laatono bakka Tunka duumanten ja, kuud'i na waas'i Alla jaamariyen batta.

Yuunusu kitaaben na Alla ga'i annabinyinmen kandana moxo be yi ya bangandini : Soora fanan d'a tuyindi ti nan wuru Alla yi ra nta jaana. Yuunusu ro fuuren ja tejeen'a ga ma koome dagana noqu be. Alla da fankandundon kara geejin kanma. A su ro masiibon raqen ja. Jiiganko ku, alihuudiyanu fe. I d'a tuyindi Yuunusu yi t'a ya ni toora ke b'i gaa noxon ja kitayen sababun ja, fuure ke yi, a seren d'a yokken su. I da Yuunusu Kaman tu.

Soora fillandi ke d'a koyi ti Yuunusu da nan laato Alla yi ga ni ke be yi faamu. Alla da Yuunusu sebetiran ja jexen noxon ja geejin tingen ja. Alla kitaaben ja, geejin ni dingira ya, kallen do yaaxandunben fataaman noqun ya ni. Na Yuunusu toxo geejin tingen ja, a duwa, kuud'i nan toxo bireene. A danqanaaxu ti Alla baane yan katt'i kisini, ken kuja, a da Alla fanenmaama.

Soora sikkande ke yi, Yuunusu da Alla jaamariyen batu, nan daga Niniwe. A da debe ke buruxeyen gangu, xa dehidunkon do deben tunkanyugon yinme da geremejigaaxun do fi buru jannan

toqen ɲanniyen tefu. Ke xa d'a koyi ti alihuudiyen tana da Alla tu, xo soora fanan ga d'a ko moxo be.

Soora naxatande, Yuunusu suno, nan ti Alla ma Niniwe buruxa. Xa, Alla ma bar'i annabiyinmen ɲa, a finn'a yidana ya. A d'a faamund'a yi t'i nta xaniinu do geremejigun kallen ɲa, i du n'a mulla ya, i n'i jikkunun faraaxu, nan ɲali.

Xiisa ke lagaren ɲa, Alla da tirindinde yogo taɲandi Yuunusu yi. Annabinyinme ke jaabun ma ri kitaabe ke yi. Ken tirindinde teɲeene xiisa ke xaranɲaanan su ya yi. Mendu moxo ni, Alla gaa yanpana fo buru ɲaɲaanon maxa, na alihuudiyen tanan xanu ?

# Yuunusu

[Yuunusu wuru Tunka duumanten ɲa]

1 <sup>1</sup>Koota yi, Tunka duumanten da Amitayi <sup>a</sup> ren yugo Yuunusu jaamari nan t'a danɲa: <sup>2</sup>«Yuunusu, gir'an nan daga Niniwe yi kuruma, ken ga ni debi xooren ɲa, an na non soron gongo! Baawo buroye be ga'i maxa, a danginten wa haqen ɲa.»

<sup>3</sup>Yuunusu ma daga Niniwe, x'a d'i falle yinme ya koyi Niniwe yi t'i wa wurunu nan laato Tunka duumanten ɲa nan daga Tarisiisi<sup>b</sup>. A yanqa dagana Jaafa fuuran bologaajen ɲa, a gemu fuura xoore yogo yi ken gaa dagana Tarisiisi; a d'i karandi muson tuga nan ro kafiini Tarisiisi dagaanon ɲa fuuren noxo, t'i wa wurunu Tunka duumanten ɲa. <sup>4</sup>Xa, Tunka duumanten da fanka xoore girindi n'i toxo geeji kanma. Fanken xooro ma fuuren gaa jaana xoy'a wa kareene. <sup>5</sup>Fuurawurundaanon kanu moxo buru, i baananbe su d'i duran alla xiri. Yokku beenu ga ni fuuren noxon ɲa, i d'i sedi geejin ɲa, na fo bogu fuuren likken ɲa, kuud'i yinmenu ra gaa kisiini moxo be.

Ken bire Yuunusu ni ga yanqa nan saxu luuto yogo yi fuuren noxon ɲa, nan xenqe m'a gaa mungun'i du yi.

<sup>6</sup>Fuurawurundaanon yinmanken tinko Yuunusu yi nan t'a danɲa:

---

<sup>a</sup>1.1: 2 Tunkanyugu 14:25

<sup>b</sup>1.3: Ken waxatin ɲa, Tarisiisi ni noqu laate kundu ya yi.

«An na mani xenqene? Gir'an n'an alla jaaga! A me w'a du, an alla na hinn'o yi, n'o kisi halakiyen ja.»

<sup>7</sup>Soro beenu su ga ni fuuren noxon ja, i ti me danja: «Xa r'o na sokkun wutu, m'o w'a tuunu sere be kasaaran gaa d'o batten ja.» Sokki wutten da Yuunusu ya koyi. <sup>8</sup>Fuurawurundaanon ti Yuunusu danja kuja: «A k'o danja sere be kasaaran gaa d'o batten ja. An na mani muurunu fuure ke noxon ja? An giri minna? An ni kan jamaane do kan xabiila sere yi?» <sup>9</sup>A t'i danja: «Abaranin ya n'in xabiilan ja, n wa Tunka duumanten xa batta, a be ga ni Alla kallanke, a da geeji do jiijen taga. <sup>10</sup>N wuru Tunka duumanten ya yi.» Soro ku kanu buru, i t'a danja: «An da fo bure ja koyi!» <sup>11</sup>I ti Yuunusu danja: «O na mani j'an ja kuudo geeji nan mulo?» Baawo geeji ni tallan buttu. <sup>12</sup>Yuunusu t'i danja: «Xa d'in sedi geeji noxon ja, ken moxo, a wa muloon'axa danja; baawo n w'a tu ti nke ya saabuda ni, ke fanka xoore gaa d'axa batten ja.» <sup>13</sup>Xa fuurawurundaanon m'a xanu n'a sedi; i da fuuren sunba m'i wa katta na dojan kita, x'i konto dojan kitana n'a sababun ja geeji jaagoyen ja.

<sup>14</sup>Ken falle, i da Tunka duumanten jaaga, i ti: «Ee! O Tunka duumanten, o w'a muurun'an maxa, an nan max'o halaki n'a sababun ja ke yugo kallen ja. Tunka duumanten, maxa sere xa yonkin haqen taax'o yi, sere be ga ma fo j'o yi! Baawo, an ken Tunka duumanten, an na fo ya jaana, fo be ga n lij'an danja.»

<sup>15</sup>Ken falle, i da Yuunusu raga n'a sedi geeji noxon ja, fanka xooren xosi sigi. <sup>16</sup>Tunka duumanten dan ken golle da fuurawurundaano ku kanundi siri. I da daaba xurusinden ja, a ja sadaxa yi Tunka duumanten danja, na tekken xa wutu.

[Yuunusu da Tunka duumanten tiiga]

**2** <sup>1</sup>I ga da Yuunusu sedi jin noxon ja, Tunka duumanten da jexi dinka jaamari, a na Yuunusu toni. Yuunusu da kiyu sikki do wuru sikki ja jexen noxon ja.<sup>c</sup> <sup>2</sup>Na Yuunusu toxo jexe ke noxon

---

<sup>c</sup>2.1: Mateeyo 12:40

ɲa, a da Tunka duumanten tiiga, a Alla, <sup>3</sup>nan ti:

N'in toxo lasamayen noxon ɲa, n Tunka duumanten, n d'an  
gangu,

an d'in jumi xa;

N'in toxo kallen kunmen noxon ɲa,<sup>d</sup>  
n laxaraxaasa, an d'in terinka xa.

<sup>4</sup>An ji ga d'in sedi geeji jintinɲen ɲa,  
woyen d'in wutu,

an da fanka xooren girindi na jin yill'in kanma.

<sup>5</sup>N t'in noxo du: «N Tunka duumanten, an d'in laatondi bakk'an  
du yi!

N d'an batika sennen fete me yi m'abada.»

<sup>6</sup>N yoole,

geeji d'in toni,

geeji fiitifaaton fanam'in yinkollan ɲa.

<sup>7</sup>N ji ga yanqa ma geejin gidintinɲen ɲa,

kallen kunmen follaɲen sox'in ɲa m'abada;

Xa in Alla, Tunka duumanten, an d'in ɲalinten segendi bakka  
kun juppe ke yi!

<sup>8</sup>N Tunka duumanten, bire b'in yonkin ga liixi,

n sinm'an ɲa, n laxaraxaasa katt'an ɲa,

an d'in laxaraxaasayen mugu n'an tox'an taaxura sennen  
ɲa.

<sup>9</sup>Ku beenu gaa munon batta,

i wa du laatondin'i neemandaanan ɲa.

<sup>10</sup>Xa nke, n w'an tiigana n'an suugu,

nan sadaxind'an danɲa.

N ga da tekku beenu wutu, n w'i bagandini:

N Tunka duumanten, an ya ni kisindaanan ɲa!

<sup>11</sup>Ken falle, Tunka duumanten da ɲexen ɲaamari, ɲexen da  
Yuunusu ficca doɲan ɲa.

---

<sup>d</sup>2.3: Kallen kunmen: Abaraaninxannen: «sewoli» a wure ni «furun kaara.»

[Yuunusu waajundi Niniwe debi noxon ɗa]

**3** <sup>1</sup>Tunka duumanten da Yuunusu ɗaamari ta fillandin ɗa nan t'a danɗa: <sup>2</sup>«Yuunusu, gir'an nan daga Niniwe yi kuruma, ken ga ni debi xooɗen ɗa, n ga'an ɗaamarini ti digaamu beenu yi, an na digaamu ku kijandi debidunkon ɗa!» <sup>3</sup>Yuunusu da Tunka duumanten ɗaamariyen batu ke ta yi: a giri nan daga Niniwe. Niniwe ni debi xoori-xoore ya yi, debe be, nan gir'a yin baanen ɗa nan dag'a yin baanen ɗa, a genme bito sikki terende ya yi.

<sup>4</sup>Yuunusu da koota fana terende ɗa, a ga'a gangunu debi noxon ɗa ti: «Tannaxate bito noxon ɗa, Niniwe wa halakiini!»

<sup>5</sup>Niniwenkon saxu xibaare ke yi xoyi xibaare be ga giri Alla yinme yi. I gem'a yi nan suumi, n'a wutu xirise yi, n'a wara lamine yi, i ti baananbe su na xaasan yiraamen<sup>e</sup> rondi.

<sup>6</sup>Niniwe tunkanyugon ga da ken xibaare mugu, a yanɗa bakk'i tunkanyugun taaxaaden ɗa, a d'i gurumusen boora na xaasan yiraamen rondi, nan taaxu xamanxullen ɗa. <sup>f</sup>I da ku su deberi n'i sunoyen d'i nimisiyen ya koyi. <sup>7</sup>Naamariyen giri tunkanyugon d'i wuretaaxaanon ɗa nan ti, a nan gangi do Niniwe noxon ɗa ti soron wo, daabanun wo, i nan maxa yige, i nan maxa mini xa! <sup>8</sup>Ti soron su na xaasan yiraamun rondi, i na xaasan yiraamun fanama daabanun xa yi, i na Alla ɗaaga ti xalasiye yi, do baananbe su nan nimis'i golli burun ɗa na geremajigaaxun wara! <sup>9</sup>A me wa du Alla na fiidutoxi, nan hinn'o yi, o na kisi halakiyen ɗa.

<sup>10</sup>Alla ga yingi Niniwenkon nimisiyen d'i fo bure toqen ɗa, a tigiti yanganqataye be ga ɗi xawa xenn'i ya.

[Yuunusu d'a tu maana be ga sigi Alla ga hinne Niniwe yi]

**4** <sup>1</sup>Alla ga maxa Niniwenkon halaki, Yuunusu butu buru. <sup>2</sup>A da Tunka duumanten xiri ti: «Ee! N Tunka duumanten, n ɗi ga

---

<sup>e</sup>3.5: Abaraaninun ɗi xaasan yiraamen rondini sunoyen koyinde, walla xa nimisiyen koyinden baane ya yi.

<sup>f</sup>3.6: «Nan taaxu xamanxullen ɗa» ken ɗi na sunoyen koyi walla xa n'i nimisiyen koyi.

jooti ke ya yi bire be n ga n'in kaara. Ken yan sigi n ga xoroti nan wuru katti Tarisiisi ya. Baawo, n n'a tu t'an ya ni Alla yi, Alla be gaa neemandini, a gaa hinneene; Alla be ga nta jewu buttu, a siren ga ni; Alla be ga n jewu fiidutoxini, a gaa yanganqatayen toqo no.<sup>8</sup>  
<sup>3</sup>Ken ya ni, n Tunka duumanten, n yonkin rag'in nja saasa, baawo kallen nan fas'in danja bireyen nja.» <sup>4</sup>Tunka duumanten t'a danja: «Butte dag'an danja ba?»

<sup>5</sup>Yuunusu bogu Niniwe nan daga sigi kinbakkan ya yi. A da guppen sigindi nan taax'a sirawun nja, a gaa terinkeene, n'a faayi fo be gaa riini ja deben nja. <sup>6</sup>Tunka duumanten Alla da yitte yogo funtindi n'a xoorondi, n'a biirindi Yuunusu kanma, n'a ja sirawu xoore yi, kuudo n'a butten yanqandi. Yitte ke ja Yuunusu danja naxaliyi xoore yi. <sup>7</sup>X'a bita fillandin fajirin nja, Alla da xuude yogo janba yitte ke yi, a n'a bonondi. Yitte ke kaawa. <sup>8</sup>Kiyen ga bogu, Alla da forofolli teyen xayi Yuunusu yi gilli kinbakkan nja, kiyen xaraxaso n'a yinkollan delexita, m'a nan toxo tiirini. Yuunusu da kallen muuru Alla maxa, a ti: «Kallen ya nan fas'in danja bireyen nja.» <sup>9</sup>Alla ti Yuunusu danja: «Butte dag'an danja ba ti yitte ke kallen nja?» Yuunusu ti: «Butte dag'in danja ke, ma n nan ja xoyi n gaa kalla!» <sup>10</sup>Tunka duumanten ti: «An hinne yitte ke yi, yitte be funti nan xoor'an ga ma tanp'a yi; yitte be ga da wuru baane do kiyi baane ya bira. <sup>11</sup>An nt'a mulla nke nan hinne ke debi xoore ken nja de, ken ga ni Niniwe, kame do tanpille wujuune haadamarenme gaa debe be yi, i ga nt'i teyen d'i noogen bakka me yi,<sup>h</sup> kafiini daaba gabe ya!»

---

<sup>8</sup>4.2: Bakke 34:6

<sup>h</sup>4.11: Yere wure ni: «... i ga nta fo sire do fo bure bakka me yi ...»